

Aleg. 519

Sprawozdanie

Komisji przemysłowej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej, odnoszącem się do państwowych szkół przemysłowych i handlowych w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Ostatnie sprawozdanie Komisji przemysłowej przedłożone Wysokiemu Sejmowi przedstawiało stan szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju po koniec roku 1902/1903.

Sprawozdanie obecne przynosi daty odnoszące się do roku 1903/1904.

Co do liczby szkół przemysłowych i handlowych państwowych nie zaszła żadna zmiana; istnieją: wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie, szkoła przemysłowa we Lwowie, szkoły zawodowe przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi, szkoła ślusarska w Świątnikach, szkoła kowalska w Sułkowicach i Akademia handlowa we Lwowie.

Frekwencya wszystkich 7 szkół wynosiła w roku 1903/1904 uczniów 1.488, co w porównaniu do roku 1902/1903 kiedy uczęszczało uczniów 1.353, wykazuje liczbę większą o 135 uczniów w ogólności.

Szkoła przemysłowa w Krakowie, w której organiznacyi w ubiegłym roku nie zaszła żadna zmiana zasadnicza, odbyła oprócz dawniej istniejących już kursów, po raz pierwszy kurs pięciomiesięczny od 16. listopada 1903 do 15. kwietnia 1904 dla wykształcenia pomocniczych sił technicznych dla budowy urządzeń komunikacyjnych.

Zadaniem tego kursu było udzielać uczestnikom najważniejszych wiadomości z dziedziny robót wodnych, budowy dróg, kolei żelaznych i mostów, uzupełniać ich wiadomości z miernictwa i dać im pogląd na ustawodawstwo, łączące się z powyższymi rodzajami robót publicznych. Program nauki obejmował: budownictwo wodne, budownictwo drogowe i kolejowe, budowę mostów drewnianych, żelaznych i sklepionych, miernictwo, wreszcie wiadomości ustawowe i pouczenie praktyczne o pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach.

Na kurs ten przyjęto 24 uczestników. Z 24 zapisanych pozostało 22 do końca kursu, z czego się okazuje, że wynik nauki był pomyślny, a że zachodzi potrzeba takich sił pomocniczych, okazuje się z tego, że Wydział krajowy Śląski udawał się do Dyrekcji szkoły, aby mu polecił abiturjentów tego kursu.

Po raz pierwszy też otwarte zostało z początkiem roku szkolnego 1903/1904 laboratorium chemii fermentacyjnej, przy którym odbywały się kursa gorzelnictwa i przemysłów pokrewnych. W myśl reskryptu ministryalnego z dnia 26. marca 1904 L. 8.462 mogą w pracach tego laboratorium brać udział także słuchacze studyum rolniczego Uniwersytetu w Krakowie.

Przedmiotami nauki dla uczniów wyższej szkoły przemysłowej, tudzież dla właścicieli gorzelń i browarów, są: obznajomienie się dokładne z mikroskopem, materiały surowe, mikroorganizmy i analizy mikrobiologiczne. Kurs szściotygodniowy dla gorzelników obejmuje specjalne działy technologii chemicznej botaniki, kontrolę

ruchu wraz z rachunkowością, ustawodawstwo gorzelnicze, fizykę i chemię, mechanikę wreszcie ćwiczenia praktyczne w laboratorium.

Z tem nowem laboratorium połączono stację doświadczalną dla chemii fermentacyjnej, której program i cennik zatwierdziło c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 8. marca 1904. L. 43.279 ex 1903. Celem tej stacji jest badanie materiałów surowych i produktów gotowych, kontrola ruchu fabrycznego, wreszcie udzielanie porady technicznej.

W roku szkolnym 1903/1904 uczyniono pierwszy krok w celu zaprowadzenia nauki elektrotechniki na wydziale mechaniki technicznej, stosując się do potrzeb dzisiejszych przemysłu mechanicznego i do dążeń Wysokiego Sejmu. Ponieważ w dzisiejszym budynku szkolnym niema miejsca na urządzenie całkowitego kursu elektrotechniki z warsztatami, przeto wprowadzono na razie sposobem przejściowym naukę elektrotechniki w drugim półroczu IV. kursu mechaniki przez 5 godzin tygodniowo. Na przyszłość nauka ta trwać będzie przez cały rok po 4 godziny tygodniowo, a przygotowanie teoretyczne uczniów nastąpi w osobnym dwugodzinnym kursie fizyki, obejmującym tylko podstawy teoretyczne elektrotechniki.

Podczas nauki elektrotechniki zwiedzili uczniowie biuro telegraficzne i laboratorium elektro-techniczne Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie, biuro telegraficzne na stacji kolejowej i odpowiednie urządzenia na linii w kierunku Podgórze - Płaszowa, centralę elektryczną miejską w Podgórzu i centralę tramwajową w Krakowie.

Frekwencya w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie wynosiła w roku 1903/1904 452 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Wyższa szkoła przemysłowa	177 uczniów
Oddział przemysłu artystycznego	21 „
Szkoła uzupełniająca	157 „
Kurs dla maszynistów	41 „
Kurs dla maszynistów kolejowych	10 „
Kurs dla malarzy dekoracyjnych	18 „
Kurs dla robót komunikacyjnych	24 „
Laboratorium fermentacyjne	4 „

Razem 452 uczniów.

Wyższą szkołę przemysłową ukończyło 26 uczniów z wynikiem korzystnym.

Komisya przemysłowa poczuwa się także do obowiązku zwrócenia się do Reprezentacyi krajowej w Radzie państwa, aby ponownie nacisk na c. k. Rząd wywarła i budowę nowego gmachu na pomieszczenie szkoły wyjednała.

Gmina miasta Krakowa ofiarowała jeszcze przed 11 laty bezpłatnie grunt obszaru 4.000 sążni kwadratowych, wartości K 200.000 przy ul. Żabiej, pod budowę nowego gmachu. C. k. Rząd ma więc pod tym względem wielkie ułatwienie a wobec tego, że pomieszczenie szkoły jest złe i niedostateczne oraz warunkom zupełnie nieodpowiadające, powinien przystąpić jaknajwcześniej do budowy nowego gmachu.

W braku miejsca w głównym budynku szkoła musi być pomieszczona częściowo w wynajętych lokalach, co uniemożliwia dokadny nadzór i jednolite kierownictwo.

Laboratorya znajdują się w ubikacjach na pół ciemnych, a wskutek złego i niedostatecznego pomieszczenia rozwój szkoły jest wprost zatałmowany.

Wybudowanie nowego gmachu dla szkoły przemysłowej i przeniesienie jej jest jeszcze tem pilniejsze, że obecne ubikacje są potrzebne na potrzeby Uniwersytetu.

Tu już można przypisać tak długą zwłokę w rozpoczęciu budowy gmachu ópieszałości Władz centralnych, które w pertraktacyach o budowę i w zatwierdzeniu planów, wynajdują co chwila nowe trudności.

Gimnazya nasze są przepełnione, znaczna część młodzieży udałaby się z pewnością do szkół przemysłowych. Byłoby to dla kraju z wielką korzyścią, gdyż na każdym kroku i w każdej gałęzi okazuje się brak ludzi fachowych; — aby móż jednak cel ten osiągnąć, trzeba w szkołach przemysłowych stworzyć dla młodzieży odpowiednie warunki.

Konieczną też jest rzeczą, ażeby c. k. Rząd wyposażył szkołę krakowską w stałe kursa majsterskie.

C. k. Rząd wszystkie te potrzeby, o które się kraj bez skutku od wielu lat upomina uwzględnia za mało, a są to wszystko sprawy naglące.

Uczniowie wyższej szkoły przemysłowej krakowskiej odbywali w ciągu nauki wycieczki miejscowe i zamiejscowe na place budowy i do fabryk pod kierunkiem nauczycieli.

Między uczniów rozdzielono stypendya i zapomogi w łącznej kwocie K 8.822, z czego K 3.150 z funduszków Państwa, K 1.900 z funduszu krajowego, a reszta z innych funduszków,

Wartość inwentarza naukowego szkoły przyrosła w ostatnim roku o K 20.452 i wynosi obecnie K 181.942. Biblioteka zakładu liczy 17.651 tomów, oprócz czasopism technicznych.

Szkoła przemysłowa we Lwowie ma organizację ustaloną na podstawie statutu zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 18. marca L. 18.094 ex 1.898. Pod względem ustroju szkolnego nie uległa żadnej zmianie, rozwija się dobrze i normalnie.

Szkoła posiada oddział przemysłu budowlanego dla murarzy, cieśli i kamieniarzy, oddział przemysłu artystycznego, dla mężczyzn połączony z warsztatami i oddział dla kobiet, salę publiczną do rysunków i modelowania, szkołę przemysłową uzupełniającą z nauką rysunków zawodowych dla przemysłu budowlanego, dla przemysłu metalowego i dla przemysłu artystycznego.

Nauka dla murarzy trwa pięć, nauka dla cieśli i kamieniarzy cztery półroczna zimowe po pięć miesięcy od 1. listopada do końca marca. We wszystkich innych oddziałach nauka jest całoroczna i obejmuje w miarę potrzeby trzy do czterech kursów rocznych.

Dla wszystkich oddziałów jest wypracowany plan nauki, zatwierdzony przez Ministerstwo.

Plany te od kilku lat obowiązujące okazały się odpowiednimi, a najlepszy tego dowód, że co roku cały zastęp uzdolnionych w różnych zawodach pracowników opuszcza szkołę i znajduje pomieszczenie bądź w przedsiębiorstwach przemysłowych, bądź w warsztatach. Szczególniej wyroby ślusarskie odznaczają się dokładnością i artystycznym wykonaniem i mogą śmiało konkurować z wyrobami obcemi.

Szkoła przemysłowa lwowska wzięła udział w wystawie przemysłu metalowego w Krakowie w roku 1904, a z polecenia c. k. Ministerstwa wykonano w jej warsztatach wszystkie okucia przeznaczone do pawilonu austriackiego na wystawie powszechnej w St. Louis.

Frekwencya w szkole przemysłowej lwowskiej wynosiła 482 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Oddział budowlany	84 uczniów
Oddział przemysłu artystycznego	128 "
Oddział haftów i koronkarstwa	46 "
Sala publiczna rysunków i modelowania	132 "
Szkoła uzupełniająca	92 "
Razem	482 uczniów.

Celem dalszego rozwoju szkoły koniecznym jest lepsze i celowi jej odpowiadające pomieszczenie. W obecnym budynku — jak już w poprzednich sprawozdaniach wykazano — który był obliczony na frekwencyę 200 uczniów, uczęszcza na naukę około 500 uczniów, istnieje zatem przepełnienie, co na dalszy rozwój szkoły wpływa bardzo ujemnie.

Komisyja przemysłowa w ostatnich sprawozdaniach swych proponowała rozszerzenie szkoły, choćby tymczasowe, przez wynajęcie lokalu w domach prywatnych, zanim c. k. Rząd przystąpi do budowy nowego gmachu szkoły przemysłowej, którego brak staje się z roku na rok sprawą coraz bardziej piekącą.

C. k. Rada szkolna krajowa w sprawozdaniu swojem wspomina wprowadzenie w ciągu roku wyłoniła się kwestya ewentualnego zakupu przez c. k. Rząd budynku szkoły przemysłowej we Lwowie w celu pomieszczenia w nim krajowej Dyrekcyi skarbu i wybudowania natomiast nowego gmachu dla szkoły „w dalszej od środka miasta odległości“. Budowa nowego i większego gmachu szkoły przemysłowej jest konieczną, celem rozszerzenia szkoły co do jej ustroju wewnętrznego.

W szkole przemysłowej lwowskiej nie istnieje dotąd dział chemiczny, jakoteż dział keramiczny, o które się Izba handlowa i Rada miasta Lwowa od wielu lat upominają, nie istnieje także kurs destylacji produktów naftowych.

Komisya przemysłowa spodziewa się, że c. k. Rada szkolna krajowa weźmie wszystkie te okoliczności pod swoją rozważę.

Środki naukowe szkoły przemysłowej lwowskiej, jak biblioteka, zbiory okazów i modeli, narzędzia i maszyny warsztatowe pomnażają się ciągle przez zakupno, dotacje lub dary, a wartość ich wynosiła z końcem 1902 roku 156.050 K, w roku 1903 wartość inwentarza naukowego tej szkoły przyrosła o 6.107 K, tak, że z końcem roku szkolnego 1903/1904 wynosiła 162.157 K. W roku 1903/1904 c. k. Ministerstwo podwyższyło dotacje zakładu na potrzeby naukowe o 500 K rocznie, przyznało 1.200 K na sprawienie nowej tokarki i 800 K na zakupno szaf szkolnych.

Stypendya i zapomogi dla uczniów tej szkoły wynosiły razem 10.729 K, z czego 3.600 K z funduszu Państwa, 2.820 K z funduszu krajowego.

Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem ukończyła 26. rok swego istnienia, rozwija się normalnie, uprawiając przedewszystkiem sposób budowania i przyozdabiania wyrobów drzewnych, właściwy ludowi tatrzańskiemu. Szkoła składa się z oddziałów stolarstwa meblowego, tokarstwa, ciesielstwa, snycerstwa ornamentacyjnego i snycerstwa figuralnego. W pierwszych czterech oddziałach nauka trwa lat cztery, w ostatnim lat pięć. Ze szkołą zawodową połączona jest szkoła przemysłowa uzupełniająca z nauką wieczorną, tudzież sala publiczna rysunków dla osób stale lub czasowo w Zakopanem bawiących.

Frekwencya w szkole zawodowej w Zakopanem wynosiła w roku 1903/1904 115 uczniów.

Rozdział uczniów był następujący:

Zwyczajnych	73 uczniów,
Hospitantów	4 „
W szkole uzupełniającej	38 „
Razem	115 uczniów.

Szkołę ukończyło 18 uczniów z absolutorium.

Szkoła znajduje się w bardzo nędznym pomieszczeniu, gdyż mieści się w dwóch starych budynkach drewnianych od wielu lat nienaprawianych, potrzebuje koniecznie nowego i celowi odpowiedniego budynku.

Sprawa nowego budynku dla szkoły zawodowej w Zakopanem jest w fazie pertraktacji z c. k. Radą szkolną krajową co do wyboru placów pod budowę, i wypracowania planów szczegółowych, rozbija się jednakowoż o brak funduszy.

Zapomogi dla niezamożnych uczniów wynosiły 7.876 K, z czego

1.000 K z funduszu państwowego,
1.900 „ „ „ krajowego,
3.521 „ od Rad powiatowych,
1.335 „ z funduszu obrotowego szkoły,
120 „ od Towarzystwa Pomocy Naukowej.

Wartość środków naukowych szkoły Zakopańskiej wzrosła w ostatnim roku o 2.872 K.

Szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Kołomyi istnieje lat 10 i posiada te same oddziały, co szkoła Zakopańska. Wyroby szkoły opierają się przeważnie na sposobie huculskim przyozdabiania sprzętów i innych przedmiotów z drzewa. Oprócz zwykłych robót bieżących przepisanych tokiem nauki, wykonała szkoła kilka garniturów mebli, zamówionych przez osoby prywatne i dostarczyła szkołom miejscowym modeli do nauki rysunków, a szkole przemysłu drzewnego w Kimpolungu na Bukowinie 20 sztuk fotografii mebli, w warsztacie szkolnym wykonanych.

Frekwencya szkoły wynosi 69 uczniów, z tego 64 zwyczajnych, 5 w sali publicznej rysunków.

Szkołę ukończyło 9 uczniów z absolutorium.

Szkoła w Kołomyi pomieszczona jest w dwóch wynajętych domach prywatnych. Pomieszczenie to jest niewłaściwe; izdebki są szczupłe, schody licie drewniane, urządzenie niżej krytyki, tak, że pomieszczenie to urąga najprostszym wymaganiom higieny i bezpieczeństwa na wypadek ognia.

Z powodu braku miejsca dyrekcya odmawia co roku przyjęcia zgłaszającym się uczniom, co się dzieje z krzywdą kraju.

Szkice na budowę szkoły w Kołomyi były już dawniej opracowane, lecz sprawa budowy nie stała się dotąd aktualną z powodu rozmaitych trudności lokalnych, których jednakowoż c. k. Rada szkolna krajowa i w tym roku także nie wyjaśniła.

Zanim pomieszczenie szkoły zawodowej w Kołomyi nie uzyska nowego budynku, powinien c. k. Rząd podwyższyć bezzwłocznie dotację na najęcie lokalu, celem odpowiedniego umieszczenia szkoły.

Tytułem zapomóg rozdzielono uczniom 4.550 K.

W internacie utrzymywanym z darów prywatnych przy pomocy funduszu krajowego mieszkało 37 uczniów.

Wartość środków naukowych szkoły kołomyjskiej wzrosła o 2.000 K.

Tak szkoła w Zakopanem jak i w Kołomyi wymagają koniecznie, aby na nie zwrócić baczniejszą uwagę. Należałoby zbadać stan budynków, o ile potrzebują naprawy i konserwacji, również jak stoi sprawa z wodą do picia.

Szkoła ślusarska w Świątnikach ukończyła 16. rok swego istnienia, rozwija się pomyślnie i stoi na tej wysokości, że wyroby jej nie tylko mają zbyt, ale mogą konkurować z wyrobami obcymi. Dalsze kształcenie wermistrzów zakładu, podjęte przed trzema laty, zostało dokończzone w ubiegłym roku szkolnym przez dłuższą naukę ostatniego z wermistrzów w warsztatach państwowej szkoły przemysłowej X. dzielnicy we Wiedniu i w szkole przemysłu artystycznego w Gablonz w Czechach.

Urządzenie warsztatu szkolnego zostało obecnie uzupełnione. Dyrekcyja przedłożyła przeto c. k. Ministerstwu nowy plan nauki praktycznej, który został zatwierdzony. Dyrekcyja ma po upływie dwu lat złożyć sprawozdanie o jego skuteczności. Rozpoczęta w poprzednim roku nauka wykonania okuć ozdobnych i rozmaitych innych przedmiotów przez trasowanie, wybijanie, cyzelowanie i barwne zapuszczanie powierzchni wydała oczekiwane rezultaty.

W porozumieniu z dyrekcyją wzorowego zakładu państwowego dla koszykarstwa we Wiedniu pracowała szkoła nad wykonaniem sztanc i innych przyrządów, potrzebnych do masowego wyrobu klódek i zamków do koszów.

W warsztacie szkolnym wykonano wzorowe okazy toku nauki, zaopatrzone nadto kilka szkół przemysłowych uzupełniających w kolekcye modeli do nauki ryśników zawodowych. Ślusarze miejscowi korzystali jak zawsze z urzędzeń szkolnych.

Szkoła świątnicka wzięła udział w wystawie metalowej w Krakowie.

Frekwencya wynosiła w 1903/1904 roku 57 uczniów, ukończyło szkołę 8 uczniów z absolutorium.

Tytułem zapomóg i stypendyów rozdzielono 5.051 K.

Dotacya roczna na środki naukowe wynosi 4.000 K.

Szkoła ma umieszczenie odpowiednie a warsztaty szkolne są dostatecznie zaopatrzone w maszyny i narzędzia.

Szkoła kowalska w Sułkowicach zajęła w listopadzie 1903 nowy budynek murowany, mieszczący sale szkolne i warsztaty.

Budowa kuźni związkowej, o której była mowa w sprawozdaniu zeszłorocznym, przyjdzie do skutku w roku 1905.

Na budowę przeznaczono K. 8.000 z funduszu krajowego a c. k. Ministerstwo handlu udzieli na wewnętrzne urządzenie kuźni kwotę K 20.500 jako pożyczki. Nadzór techniczny nad kuźnią będzie powierzony szkole, administracyją zaś i kierownictwem handlowem będzie się zajmowało Towarzystwo kowali w Sułkowicach.

Instytucyja ta przyczyni się do podniesienia miejscowego przemysłu domowego, przyszyły jej jednak rozwój zależeć będzie od zdolności handlowych Towarzystwa kowali i od trafnego wyboru towarów.

Szkoła wzięła również udział w wystawie metalowej w Krakowie.

Frekwencya wynosiła w 1903/1904 roku 22 uczniów, z których 8 uczniów ukończyło szkołę z absolutorium.

Zapomogi i stypendya wynosiły K 2.750.

Dotacya roczna na środki naukowe wynosi K 2.000.

Akademiją handlową we Lwowie opuściło z końcem roku szkolnego 1903/4 15 uczniów z absolutoryami, którym w myśl reskryptu ministeryalnego z dnia 29. grudnia 1902 L. 49.706 i w myśl ustawy wojskowej §. 25. lit. a), przysługuje prawo jednorocznej służby. Wskazaniem byłoby, ażeby Dyrekcyja Akademii handlowej kładła większą uwagę na praktyczną stronę wykształcenia uczniów.

Frekwencya wynosiła w roku szkolnym 1903/4 — 291 uczniów.

Rozdział uczniów na poszczególne oddziały był następujący:

Do wyższej szkoły handlowej uczęszczało	31 uczniów,
Do szkoły handlowej uzupełniającej	76 „
Na kurs dla dorosłych	96 „
Na kurs dla nauczycieli	28 „
Razem	291 uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1903/4 wszedł w życie w I. klasie nowy plan nauki, wydany reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 30. czerwca 1903 L. 22.136. Do klasy pierwszej wyższej szkoły handlowej przyjęto najwyższą dopuszczalną liczbę 40 uczniów, między którymi 11 z ukończoną szkołą wydziałową. Do przyjęcia do klasy pierwszej zgłosiło się 19 uczniów szkół wydziałowych, z tego 8 nie zdało przepisane go egzaminu wstępnego.

Do szkoły handlowej uzupełniającej wprowadzono również nowy plan naukowy z 6-cio godzinną nauką tygodniową w każdej klasie.

W ubiegłym roku szkolnym 1903/4 odbył się poraz pierwszy w czasie od 15. października 1903 do Wielkiejnocy 1904 handlowy kurs zawodowy dla dorosłych (mężczyzn i kobiet), którego program zatwierdziło o. k. Ministerstwo reskryptem z dnia 22. września 1903 L. 20.788. Przedmiotami nauki były: buchalterya pojedyncza i podwójna w interesie towarowym (zapisało się 46 mężczyzn, 14 kobiet), rachunki kupieckie (20 mężczyzn, 9 kobiet) i korespondencya handlowa niemiecka (30 mężczyzn, 6 kobiet).

Wśród uczestników kursu byli kupcy, urzędnicy bankowi i państwowi, zawodowi buchalterzy i korespondenci, prawnicy i t. p., z czego się okazuje, że kurs taki był potrzebny i jest użyteczny. Wielu ze zgłaszających się na naukę buchalteryi, dla braku miejsca nie można było przyjąć.

Otwarcie jednorocznego kursu handlowego dla kobiet, którego potrzebę uznała Izba handlowo-przemysłowa — stoi na przeszkodzie brak miejsca w szczupłym budynku Akademii.

W czasie od 11. do 25. lipca 1904 odbył się kurs dwutygodniowy dalszego kształcenia nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających, na który to kurs c. k. Rada szkolna krajowa powołała 28 nauczycieli.

Tytułem zapomogi dla frekwentantów tego kursu Wydział krajowy wyasygnował K 2.589.

Stypendya dla uczniów wynosiły K 1.580.

Wartość środków naukowych Akademii handlowej wynosiła K 3.934.

Komisya przemysłowa poruszała już w latach poprzednich jak i w zeszłorocznym swem sprawozdaniu potrzebę założenia przy lwowskiej Akademii handlowej, niższej szkoły handlowej, na wzór szkół podobnych w innych krajach koronnych, które wobec rozwijającego się coraz więcej przemysłu i handlu okazuje się niezbędną potrzebą.

Przemysł i handel wymaga pośredników handlowych między kupcami i odbiorcami z jednej, a producentami z drugiej strony. Tej kategorii ludzi kraj nasz wcale nie posiada, na czem przemysł i handel ponosi ogromną szkodę, gdyż kraj nasz przepelniony jest całą falgą podróżujących, którzy sprowadzają do kraju naszego całemi masami obcy towar.

C. k. Rada szkolna krajowa w zeszłorocznym sprawozdaniu uznawała doniosłość i praktyczność takiej szkoły dla rozwoju naszego przemysłu i handlu, twierdziła jednak, że ze względu na szczupłość ubikacyi, któremi Akademia rozporządza, nie może być na razie mowy o założeniu takiej szkoły, w tegorocznym sprawozdaniu pomija tę sprawę zupełnem milczeniem. Okazuje się więc rzeczą konieczną dążyć do tego, aby Akademia handlowa w jak najkrótszym czasie otrzymała nowy budynek szkolny, odpowiadający jej potrzebom.

Budowa nowego gmachu szkolnego jest tem więcej potrzebna, że obecny jest nietylko o wiele za szczupły, lecz pod tym względem higieny z powodu ogromnej wilgoci wprost niemożliwy. Komisya przemysłowa pozwala sobie sprawę tę c. k. Radzie szkolnej przypomnieć z prośbą wzięcia jej pod rozwagę.

Komisya przemysłowa w ostatnich swych sprawozdaniach zaznaczyła z ubolewaniem, że udział Galicyi w funduszach państwowych na rzecz szkolnictwa przemysłowego nie jest taki, jakby należało, w porównaniu do innych krajów w Radzie państwa reprezentowanych. Galicya jest stanowczo upośledzona, a udział jej w fun-

duszach państwowych jest znacznie mniejszy od innych krajów, czy to w stosunku do ludności, czy to w stosunku do obszaru, czy też w stosunku do opłacanego podatku

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych i przemysłowych za rok 1903/1904.
2. Wzywa się c. k. Rząd ponownie o przyspieszenie budowy gmachu dla wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie na gruntach przez miasto ofiarowanych.
3. Wzywa się c. k. Rząd o zaprowadzenie w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie kursów destylacji produktów naftowych.
4. Wzywa się c. k. Rząd o wybudowanie nowego gmachu dla szkoły przemysłowej we Lwowie, tymczasem zaś o rozszerzenie przynajmniej lokalności szkoły przemysłowej lwowskiej przez przynajęcie w domach prywatnych.
5. Wzywa się c. k. Rząd do rozszerzenia szkoły przemysłowej we Lwowie działem dla bronzowników i cyzelerów.
6. Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył starania o budowę gmachu na pomieszczenie szkoły zawodowej w Zakopanem i takież szkoły w Kołomyi, a zanim to nastąpi, o bezzwłoczne podwyższenie dotacyi na najęcie lokalu celem odpowiedniego umieszczenia szkoły zawodowej w Kołomyi.
7. Wzywa się c. k. Rząd, aby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału ceramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej.
8. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy państwowej szkole przemysłowej we Lwowie bez redukcji dotychczasowej jej organizacyi, urządził specjalny oddział elektro-techniczny.
9. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych, oraz dla maszynistów kolejowych, przy c. k. szkole politechnicznej lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.
10. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie utworzył jednoroczny kurs abiturjentów i dążył do tego również przy wyższej szkole handlowej w Krakowie.
11. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uczniów wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie w kierunku ulg co do służby wojskowej zrównał z uczniami wyższych gimnazyów.
12. Wzywa się c. k. Rząd o wydatniejsze dotowanie szkolnictwa przemysłowego w Galicyi i do rozszerzenia akcji na polu zakładania szkół zawodowych i rękodzielniczych.

Przewodniczący:

A. Lubomirski.

Sprawozdawca:

Tyszkiewicz.

